

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ИСТОРИЯ И ТЕОРИЯ НА КУЛТУРАТА”

Становище

От доц., д.ист.н. Иля Симеонов Прокопов, хоноруван преподавател по музеология и нумизматика в ЮЗУ „Неофит Рилски” гр. Благоевград, по експертиза на културни ценности в УниБИТ гр. София и по „Пазари и инвестиции в благородни метали“ във ВУЗФ гр. София за научните трудове, представени на конкурса за заемане на академична длъжност «професор» в професионалното направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата на д.н. Иван Димов Кабаков, доцент във Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, гр. София.

Кратка справка за кандидата.

Иван Димов Кабаков е завършил висшето си образование във „Философски факултет“ на СУ „Климент Охридски“ през 1996 година като магистър по културология. През 2000 година завършва специалност „Право“ и е магистър по право на „Юридически факултет“ също в СУ „Климент Охридски“. През 2005 г. придобива научната степен „Доктор“ в професионално направление 05.08.33 - Теория и история на културата, а през 2016 година защитава и степента „Доктор на науките“ в същото професионално направление.

Професионалният опит на кандидата е също така последователен и устойчив и следва образователния. В периода 2001-2005 г. е асистент във „Философски факултет“ на СУ „Климент Охридски“ - Катедра „История и теория на културата“. През 2005-2008 г. е главен асистент, а през 2008 е избран за доцент в същата катедра.

Оценка на основанията за придобиване на академичната длъжност „Професор”.

Предоставените документи, публикации и справки за цялостната дейност на кандидата дават възможност обективно и правдиво да се

оценят изцяло покритите изисквания за участие в конкурса за придобиване на академичната длъжност „Професор“.

Кандидатът има необходимия брой изискуеми публикации както следва: монографии – 4; сборници – 5; статии и студии – 42; учебници и помагала – 2. Осем от публикациите са на английски език, а значителна част от останалите са снабдени с обширни резюмета на английски език или са билингва.

Има участие в 17 национални и международни научни форуми и 12 проекта. Общият брой на научните публикации на кандидата е 46.

Авторът е подготвил и нарочен труд за конкурса за професор и е предложил 12 селектирани публикации по следните тематични области: Култура и регионално развитие; Културно наследство; Занаяти и изкуства: образование и инфраструктура; Право и управление.

Оценка за педагогическата дейност на кандидата.

Иван Кабаков има активна, непрекъсната и пълноценна преподавателска дейност от 2001 г. до днес.

Той води следните лекционни курсове: Правна и институционална инфраструктура на артмениджмънта (2004-2005); Мениджмънт на културата; Културни институции: инфраструктури и процеси; Правна инфраструктура на културата; Договорни отношения в областта на културата; Институционална инфраструктура на културата; Европейски политики за култура. В магистърска програма „Мениджмънт и социализация на културното наследство“ чете следните лекционни курсове: Правна и институционална инфраструктура на културното наследство; Производство и апробация на тематични културни маршрути; Галеристиката – реални и виртуални измерения.

В Докторантско училище по социални и хуманитарни науки. Проект, финансиран от Оперативната програма ”Развитие на човешките ресурси” при СУ ”Св.Климент Охридски” изнася лекционните курсове: Интелектуална собственост и достъп до култура; Културно многообразие и диалог на култури.

Към Философски факултет, Катедра ”Библиотечно-информационни науки” чете: Културна политика; Авторското право и сродните му права. Към Факултет по начална и предучилищна педагогика. Педагогика на масовата и художествената комуникация преподава: Мениджмънт на културата и образованието (2009-2016); Право и комуникация; Музикален мениджмънт.

В НАТФИЗ "Кръстьо Сарафов" преподава към Магистърска програма „Мениджмънт на сценичните изкуства“. Курсът лекции е: Правна и институционална инфраструктура на сценичните изкуства.

В НБУ чете в Магистърска програма „Артмениджмънт“: Административна реформа и културно развитие (2010-2016); Стратегии за културно развитие (2010-2016); Културни политики в България; Стратегически дилеми на артмениджмънта.

Няколко думи за хабилитационния труд на Иван Кабаков.

Основният труд предложен за процедурата е монографията „Интегрирано управление на културата“. Издаден е след защитата на т. нар. „голям докторат“ през 2016 г., от Унверситетско издателство „Св. Климент Охридски“ ISBN 978-954-07-4312-7, твърди корици и обем 238 страници. Трудът е развит в пет основни части (глави): I. ИНТЕГРИРАНОТО УПРАВЛЕНИЕ: ПРОБЛЕМ ИЛИ РЕШЕНИЕ?; II. ПРИОБЩАВАЩАТА СПОСОБНОСТ НА КУЛТУРАТА III. УПРАВЛЕНИЕ НА КУЛТУРАТА: ИНТЕГРИРАН ПОДХОД IV. СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА КУЛТУРАТА V. УТИЛИТАРНОСТ НА ИНТЕГРАЦИЯТА. ЛИТЕРАТУРА.

Монографията се характеризира с изключителната си актуалност. Разглежданата проблематика и предложените (възможни) решения са значими не само в рамките на нашето общество и настояща реалност, но и в европейски измерения. Авторът сам посочва, че „...*основната цел на изследването е да изведе на преден план културата, като внимателно анализира нейния потенциал за равнопоставена интеграция в политиките и програмите на останалите социални системи*“. Срещу констатацията за състоянието на управленските процеси в културата и невъзможността да продължат чрез съществуващите и действали досега методи и технологии в коментиранията монография се предлага като алтернатива и противодействие интегрираното управление. Авторът го вижда във взаимодействие и във взаимна полезност с останалите системи на социума. Подсказва се правилното позициониране на културата и избягването на инерционния натиск на политиката и икономиката. Залага се на качествата и особено на автономността на културата и на очакваната синергия с другите социални системи. Предпоставка за въвеждането на интегрираното управление на културата са условията, при които е възможна трансформацията на формите на капитал (икономически и символен). Интеграцията е възможна при запазване на: „...*нейната (на културата - б.м. И.П.) присъща ценност – способността ѝ да провокира и осъществява изразяване чрез различни*

форми с типична изразност и начин на „общуване”, чието превръщане в културни ценности и носители на памет е предпоставка за реализацията на приобщаващата ѝ способност“.

Трудът е изпълнен с примери, чрез които се илюстрират твърденията и се прокарва път, така че направените предложения да са възможни за практическа реализация. Стилът на работа и методиката на изследването се характеризират с аналитичност, критичност и синтез. На фона на многото и често констатирани проблеми като пречка и извинение за неработеща система – авторът насочва нещата в измерението на интегрираното управление на културата и дава пример за превръщането на проблемите в позитиви и възможности. Посланията и убедеността на Иван Кабаков са ясни: *„Силата на различията предполага равностилна интеграция“* и *„Традицията – свързващо звено на културата“*. Независимо от позитивните послания авторът предупреждава, че интегрираното управление на културата може да се състои само, ако се има предвид степента на интегрираност в различните общества, комплексността и нивото на взаимозависимост на социалните системи. Както и в другите трудове на Иван Кабаков може да се отчете специфичната позиция на изследването. То е ситуирано на границата на няколко научни дисциплини. Тази поредна монография на автора показва устойчиво следване на избрания път и лична мисия.

Успешно преминава от сложната плоскост на дилемите на културата към интегрираното управление като позитивно решение с възможни форми на реализация. В рамките на българската действителност и в съгласие с европейските политики авторът изработва и представя *„...стратегически подход за управление на културата, като отчита и използва силните страни на нейните стратегически значими партньори в постигането на рационална допълняемост, синергичен ефект и взаимна ползност като отличителни характеристики на интегрираното управление“*. Не би могло да се каже по-ясно!

За всеки един от другите предложени за рецензии и становища трудове също може да се каже, че са посветени на важни, актуални и необходими теми. Диапазонът на изследванията на Иван Кабаков варира от култура и регионално развитие до право и управление. Все зони на дефицити. Ценното в работата на автора е, че пречупва изводите и предложенията си през анализ на юридическите документи и икономическите реалности.

В изследванията си кандидатът широко застъпва проблемите на музеите и народните художествени занаяти. От позицията на експерт и

изследовател Иван Кабаков изследва в исторически контекст правната и институционална инфраструктура на занаятчийството в България. (Правна и институционална инфраструктура на народните и художествените занаяти. В : Културният потенциал на народните и художествените занаяти (съст. Иван Кабаков). Габрово, Фабриката: 57 - 72.). Анализира и проследява основни понятия в предишни и действащи закони и подзаконови нормативни актове.

Определяйки съвременния музей като фактор за култивиране на публиката авторът се изправя срещу утвърдените практики и мнения подчинени на класическия маркетинг. Насочването към потребителите на културно съдържание е с цел: „... *формирането на тяхната визуална, театрална, музикална, филмова, читателска или музейна култура като предпоставка за култивирано потребление.*“). Разглежда се стратегическия проблем как да се култивира публика, която потребява култура, (Образование за публики: музеят като фактор. В: Социалните функции на музея през XXI век. Доклади от научната конференция, посветена на 30 години от създаването на Националния музей „Земята и хората“ – София: 129 - 132.). По подобен начин авторът подхожда в изследването си за брандирането на град чрез „...*потенциала на музеите и съхраняваните в тях културни ценности - носители на памет*“. Работата е посветена на постигането на разпознаваемост чрез изграждането бранда (в конкретния случай става дума за град Троян) чрез културни ценности, които са добре приети от местната общност и във външната среда (Музеят и изграждането на образа/марката на града. В: Музеят и градът. В.Търново, Фабер, 334 - 341.).

Особено актуални са изследванията на Иван Кабаков в областта на правния статут на културното наследство (Правният статут като обект на желание. В: Българските музеи в условията на членство на страната в Европейския съюз. Сливен, Жажда, 126 - 138.). Недобре функциониращата система се дължи на неизясненият правен статут, при който се достига до абсурди. Отличен е примерът за очакванията преди приемане на последния закон (ЗКН) формулиран от автора: „...*по този начин правният статут „паметник на културата“ предизвиква нереалистични очаквания, че всичко (респ. всеки артефакт) е паметник на културата*“. Авторът прави аргументирано разграничение на правния статут от статуса на обекта. Той проследява последиците от това разграничение по отношение на музеите в България предвид разширяването на обхвата и съдържанието на тяхната компетентност.

Оценка на приносите в хабилитационния труд на кандидата.

- изследвана е приобщаващата способност на културата;
- предложена е стратегическата визия и теоретичен модел на интегрираното управление на културата и са изработени, обща методологическа перспектива за изследването на модела като система от релевантни методи и подходи;
- разгледани са стратегически значимите партньори на културата в контекста на система за производство на солидарност, равнопоставеност и взаимна ползност;
- За първи път в изследване е представено интегрираното управление на културата систематично и аналитично разгледано чрез изследването на конкретни примери;
- Изработен и представен е стратегически подход за управление на културата чрез интегрираното управление.

Оценка на цялостната дейност на кандидата.

Иван Димов Кабаков е изявен изследовател и преподавател в една особено сложна зона – в неразработено поле, където се срещат проблеми разглеждани досега като отделни и несвързани помежду си. В недостъпната за конвенционален специалист област на привидно механична смес от стратегии и политики в културата, правни статутни, брандове, авторски права, музейни институции, традиция и занаяти, културни ценности, паметници на културата и обществена/общностна памет и пр. кандидатът се реализира успешно. Тази зона, наречена в предишните изследвания сполучливо от Иван Кабаков „Дилеми на културата“, сега чрез реализиране на разработения от него модел може да се нарече - изходи от дилемите чрез интегрираното управление на културата.

Поради състоянието на естествено постигнато лидерство в своята си зона на научни дирения, съчетани с работа в чисто практическа насока, Иван Кабаков е поставен в деликатното състояние сам да си създава среда и съответно конкуренция. Не бих отрекъл и наличието на кавалерски подход, както и вродена мекота на характера проявена в научната и преподавателска дейност на Иван Кабаков. Но съм убеден, че в основата на личните „стратегии“ на кандидата стоят идеите на пълноценното академично развитие чрез дискусия и състезание в прозрачна среда и при равни условия. Това той прави по чудесен начин!

Заклучение: На базата на цялостен анализ и оценка давам своето категорично становище и напълно убедено и положително предложение на доц. д.н. Иван Димов Кабаков, да бъде присъдена академичната длъжност „Професор“. Неговата кандидатура изцяло отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за неговото прилагане.

Позволявам си да призова членовете на Научното жури да подкрепят кандидатурата му и да препоръчат на ръководството на Философски факултет при СУ „Климент Охридски“ да избере доц. д.н. Иван Димов Кабаков на академичната длъжност „Професор“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

София
29.11.2017 г.

/ /
Иля Прокопов